

SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Geologicznego w roku administracyjnym 1952/53

W okresie sprawozdawczym ukazały się następujące wydawnictwa PTG: zeszyt 3, t. XXI Rocznika PTG (za rok 1951) oraz Regionalna Geologia Polski t. I. Karpaty, 2: Tektonika. Ponadto oddano do druku zeszyt 4, t. XXI Rocznika i z. 1. t. XXII. Przygotowano przedruk monografii W. Friedberga: Mięczaki mioceńskie, cz. I Ślimaki, zeszyt 2 i 3.

W ramach wymiany zagranicznej Polskie Towarzystwo Geologiczne wysłało 662 egz. wydawnictw własnych, otrzymało 814. Pozycji wymienionych przybyło 36. Biblioteka liczy obecnie czasopism tomów lub roczników 3972 oraz 1161 wydawnictw zwartych. W ciągu roku administracyjnego 1952/53 przystąpiono do sporządzania katalogu kartkowego obejmującego wszystkie prace i dzieła znajdujące się w bibliotece Towarzystwa. Katalog ten będzie ułożony według działów, przy czym zamiejscowi członkowie Towarzystwa będą mogli go wypożyczać do przejrzenia. Do pracy tej zaangażowano osobną siłę w niepełnej ilości godzin. W okresie sprawozdawczym liczba członków zwyczajnych Towarzystwa wzrosła o 94, stan na dzień 30. VI. 53 wynosi 457 członków zwyczajnych.

Sekretariat Towarzystwa załatwił w tym okresie 1497 pism, z czego otrzymano 349, wysłano 558 pism i 590 zawiadomień.

W ośrodku Krakowskim Towarzystwa odbyło się 5 posiedzeń Zarządu Głównego oraz posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

3 listopada 1952 — prof. dr W. Goetel: „A. P. Karpiński, wielki geolog radziecki“;

10 listopada 1952 — mgr A. Kleczkowski: „Postać Leonarda da Vinci w dziejach nauk geologicznych“;

17 listopada 1952 — dr St. Siedlecki: „Uwagi o wykształceniu tufitów melafirowych i niższego pstręgo piaskowca w okręgu krakowskim“;

24 listopada 1952 — mgr K. Birkenmajer i mgr St. Geroch: „O wieku pstrych łupków w pienińskim pasie skałkowym“;

8 grudnia 1952 — prof. dr A. Gawęł: „Złoże Barycza“;

15 grudnia 1952 — prof. dr M. Książkiewicz: „Zagadnienie sedymentacji fliszu“;

19 stycznia 1953 — dr St. Dzułyński: „Tektonika przedmurza i jego stosunek do Karpat w okolicy Krakowa“;

26 stycznia 1953 — mgr W. Nowak: „Geologia brzegu karpackiego między Andrychowem a rzeką Sołą“;

16 lutego 1953 — dr A. Michalik: „O nomenklaturze skał krystaliku Tatr Wysokich“;

18 lutego 1953 — prof. dr N. I. Nikołajew: „Neotektonika — nowy dział geologii“;

20 lutego 1953 — prof. dr N. I. Nikołajew: „Zadanie geologii w wielkich stalinowskich budowlach komunizmu“;

23 lutego 1953 — prof. dr N. Nikołajew: „Teoria geosykliny i prace geologów radzieckich w badaniu alpejskiej strefy fałdowań“;

24 lutego 1953 — prof. dr N. I. Nikołajew: „Zagadnienie metodyki nauczania w wyższych szkołach radzieckich“;

2 marca 1953 — prof. dr M. Książkiewicz: „Zarys stratygrafii francuskiej Afryki Północnej“;

16 marca 1953 — prof. dr H. Gruszczyk: „Surowce mineralne francuskiej Afryki Północnej“;

23 marca 1953 — prof. dr H. Świdziński: „Bardiowskie okna tektoniczne a struktura Karpat“;

13 kwietnia 1953 — mgr K. Birkenmajer: „Próba rewizji stratygrafii serii skałkowych w Pieninach“;

20 kwietnia 1953 — prof. dr J. Oberc: „Przewodnie rysy tektoniki Sudetów położonych na północ od Kłodzka“;

27 kwietnia — dr Cz. Pachucki: „J. M. Gubkin — wybitny geolog naftowy ZSRR“;

4 maja 1953 — mgr I. Drahowa: „Z zagadnień czwartorzędu okolic Krakowa“;

11 maja 1953 — prof. dr A. Tokarski: „O tektonice strefy brzeżnej Afryki Północnej między południkiem Oranu a Małą Syrtą“;

18 maja 1953 — prof. dr Wł. Szafar: „Stratygrafia pliocenu i starszego pliocenu w Karpatach Zachodnich na podstawie florystycznej“.

Ponadto został w Krakowie wygłoszony cykl odczytów popularno-naukowych pt.: „Z zagadnień współczesnej geologii“, składający się z 7 odczytów:

Prof. E. Görlich: „Co wiemy o budowie Ziemi na podstawie badań geochemicznych“;

Mgr inż. Z. Śliwiński: „Budowa Ziemi na podstawie badań sejsmograficznych“;

Dr A. Oberc: „Jak tworzą się skały osadowe“;

Mgr inż. J. Burek: „Jak określa się bezwzględny wiek skał skorupy ziemskiej“;

Dr J. Małecki: „Początki życia na Ziemi i kierunki jego rozwoju w ciągu epok geologicznych“;

Mgr K. Birkenmajer: „Co wiemy o tworzeniu się gór fałdowych“;

Dr St. Siedlecki: „O względnym wieku geologicznym“.

W roku 1953 Zarząd Główny PTG nie zorganizował osobnego Zjazdu Towarzystwa, lecz przyłączył się do Narady Państwowej Służby Geologicznej, która odbyła się w dniach 23—26 sierpnia w Warszawie i w dorzeczu rzeki Kamiennej. W Naradzie wzięło udział ok. 280 członków Towarzystwa, przebieg Narady został przedstawiony w Przeglądzie Geologicznym, zeszyt 7 z roku 1953.

Sprawozdanie Zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego w okresie sprawozdawczym 1952/53

Zarząd pełnił swe obowiązki od 24 czerwca 1952 do 10 czerwca 1953. W tym okresie odbyły się posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

27 października 1952, prof. dr M. Turnau-Morawska: „Postępy w petrograficznych metodach badawczych w ZSRR“;

5 grudnia 1952, dr A. Polański: „Z dorobku nauki radzieckiej w dziedzinie geochemii“;

14 stycznia 1953, inż. Cz. Święcicki: „Nowa metoda oznaczania niektórych właściwości fizycznych gleb“;

28 stycznia 1953, mgr K. Birkenmajer: „Próba nowego ujęcia stratygrafii osłony pienińskiego pasa skałkowego“;

2 lutego 1953, prof. N. I. Nikołajew: „Rola geologii w wielkich budowlach socjalizmu“;

6 lutego 1953, prof. N. I. Nikołajew: „O neotektonice“;

7 lutego 1953, prof. N. I. Nikołajew: „O metodologii w naukach geologicznych“;

11 lutego 1953, prof. N. I. Nikołajew: „O poglądach geologów radzieckich na budowę południowej części Europy Środkowej“;

12 lutego 1953, prof. dr M. Książkiewicz: „Przegląd stratygrafii Atlasu Telskiego i Saharskiego“;

25 lutego, prof. dr M. Turnau-Morawska: „Uwagi o paleogeografii triasu tatrzańskiego na podstawie petrografii zlepieńców“;

2 marca 1953, prof. dr N. I. Nikołajew: „Dolna granica czwartorzędu“;

11 marca 1953, prof. dr K. Smulikowski: „Rozważania na temat glaukonitu“;

18 marca 1953, prof. dr H. Gruszczyk: „Surowce mineralne Francuskiej Afryki Północnej“;

1 kwietnia 1953, dr A. Tokarski: „Z zagadnień tektoniki Francuskiej Afryki Północnej“;

15 kwietnia 1953, mgr K. Łydka: „Petrogeneza utworów permu i najwyższego karbonu produktywnego okręgu krakowskiego“;

22 kwietnia 1953, prof. dr A. Musierowicz: „Tytan i mangan w ważniejszych glebach polskich“;

13 maja 1953, mgr K. Birkenmajer: „Próba nowego ujęcia stratygrafii serii skałkowych w Pieninach“;

10 czerwca 1953, dr St. Siedlecki: „O zsuwach podmorskich“.

W ramach akcji popularyzacyjnej zostały wygłoszone 4 odczyty popularnonaukowe:

Prof. dr E. Passendorfer: „Z głównych zagadnień geologii“;

Dr St. Krajewski: „Zagadnienie czasu w dziejach Ziemi“;

Dr J. Gołąb: „Wędrówki wód podziemnych“;

Dr St. Siedlecki: „Lodowce i ich rola geologiczna“.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 16 posiedzeń Zarządu.

W okresie lipiec—wrzesień zarząd oddziału organizował Zjazd Naukowy PTG w Warszawie.

Sekretariat oddziału przyjął w okresie sprawozdawczym 69 pism, wysłał 71.

Stan członków oddziału na dzień 10 czerwca 1953 wynosi 164 członków zwyczajnych.

Sprawozdanie Zarządu Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego w okresie sprawozdawczym 1952/53

W okresie sprawozdawczym odbyło się 15 posiedzeń naukowych z następującymi referatami:

28 października 1952, prof. dr K. Maślankiewicz: „Ignacy Domeyko w 150 rocznicę urodzin“ (wspólnie z Pol. Tow. Przyrodników im. M. Kopernika oraz Pol. Tow. Geograficznym);

27 listopada 1952, dr Cz. Pachucki: „Iwan Michajłowicz Gubkin, najwybitniejszy radziecki geolog naftowy“;

4 grudnia 1952, dr St. Siedlecki: „Z nowych poglądów na stratyografię obszaru krakowskiego“;

11 grudnia 1952, prof. dr A. Gawęł: „Tektonika złóż solnych Wieliczki i Barycza“;

18 grudnia 1952, prof. dr B. Halicki: „Bałtyk w plejstocenie“ (z Tow. Geograficznym);

15 stycznia 1953, prof. dr K. Smulikowski: „Rozważania na temat glaukonitu“;

19 lutego 1953, prof. dr M. Książkiewicz: „Zarys stratygrafii Atlasu algerskiego i saharskiego“;

25 lutego 1953, prof. dr M. Turnau-Morawska: „Uwagi o paleogeografii triasu tatrzańskiego na podstawie analiz petrograficznych zlepieńców“;

9 kwietnia 1953, prof. dr inż. H. Gruszczyk: „Surowce mineralne Francuskiej Afryki Północnej“;

16 kwietnia 1953, prof. dr J. Oberc: „Nasunięcie Kłodzkie“;

23 kwietnia 1953, prof. dr H. Teisseyre: „Kongres geologiczny w Budapeszcie 1952 r.“;

30 kwietnia 1953, dr St. Radwański: „Budowa geologiczna obszaru kulmowego na arkuszu Sędziszów“;

7 maja 1953, prof. dr H. Świdziński: „Okna tektoniczne w Karpatach fliszowych“;

14 maja 1953, mgr K. Birkenmajer: „Próba nowego ujęcia stratygrafii serii skałkowych w Pieninach“;

21 maja 1953, prof. dr A. Tokarski: „O tektonice strefy brzeżnej Afryki Północnej między południkiem Oranu a Małą Syrta“.

Ponadto prof. N. I. Nikołajew wygłosił z końcem lutego 1953 na posiedzeniach naukowych oddziału 2 odczyty:

„O neotektonice“;

„Znaczenie geologii w wielkich budowlach komunizmu“.

W okresie sprawozdawczym urządzono cykl odczytów popularno-naukowych pt. „Geologia w służbie człowieka“:

26 lutego 1953, prof. dr W. Goettel: „Geologia w służbie człowieka“;

3 marca 1953, prof. dr J. Zwierzycki: „Geologiczne poszukiwania za ropą naftową“;

12 marca 1953, prof. dr J. Oberc: „Znajomość tektoniki w geologii praktycznej“;

19 marca 1953, prof. dr A. Patla: „Geologia i kopalnictwo węgla“;

24 marca 1953, dr T. Pachucki: „Znaczenie praktyczne geologii historycznej“;

26 marca 1953, dr M. Różycki: „Praktyczne znaczenie badań hydrogeologicznych“.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 posiedzenia Zarządu. Ilość członków wynosi 55 osób.

Sekretariat wysłał w okresie sprawozdawczym 30 pism i ok. 600 zaproszeń, a otrzymał 16 pism.

Zestawienie kasowe za rok 1952/53
dla walnego zebrania PTG w dniu 23 VIII 1953 r. w Warszawie

Dochody:

1. Saldo z r. 1951/52	56918,39
2. Subwencje PAN	197855,—
3. Zjazd	
Subwencja PAN	39375,—
Wpłaty uczestników	3750,—
4. Wkładki członków	3856,15
5. Sprzedaż wydawnictw	1905,74
6. Różne	21,95
Ogólny obrót	303682,23

Wydatki:

1. Wydatki związane z wydawnictwami:	
honoraria autorskie	52828,68
tłumaczenia	6202,50
papier	3258,43
druk	45004,—
inne wydawnicze	30227,04
2. Akcja popularyzacyjno-naukowa	3928,95
3. Biblioteka	5302,41
4. Wynagrodzenia	19244,86
5. Podróże służbowe	2388,05
6. Sekretariat	1856,46
7. Różne	2685,58
8. Zjazd	42696,41
9. Saldo	88058,86
Ogólny obrót	303682,23

Walne Zebranie PTG w dniu 23. VIII. 1953 w Warszawie

Przewodniczący PTG prof. Fr. Bieda powitał zebranych członków PTG oraz obecnych przedstawicieli: Polskiej Akademii Nauk — prof. A. Śmiałowskiego, sekretarza III Wydziału PAN; Centralnego Urzędu Geologicznego: prof. A. Bolewskiego, prezesa CUG, inż. mgr A. Dutkowskiego, wiceprezesa CUG; przewodniczącego Komisji Geol. PAN — prof. J. Samsonowicza oraz dyrektora Instytutu Geologicznego — prof. St. Zb. Różyckiego. Następnie prof. Bieda wspominał o zmarłych w ciągu ostatniego roku członkach Towarzystwa: z-cy prof. mgr inż. S. Lubicz-Sulimskim, członku zwyczajnym PTG i prof. Paul Nigglim, członku honorowym zagranicznym.

Na przewodniczącego walnego zebrania prof. Bieda zaproponował prof. K. Smulikowskiego, na sekretarzy mgra W. Barczyka i mgra K. Łydkę.

Wniosek został przyjęty przez aklamację. Po odczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania w Kazimierzu Dolnym w r. 1952 przewodniczący Zarządu Głównego prof. Bieda przedstawił sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego za rok 1952/53. Następnie złożono sprawozdania z działalności oddziałów: warszawskiego i wrocławskiego w roku 1952/53. Walne zebranie przyjęło sprawozdania przez aklamację, bez dyskusji. Sprawozdanie komisji rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Geologicznego odczytała przewodnicząca komisji rewizyjnej dr Kamila Skoczyła-Ciszewska, stwierdzając zgodność rachunków salda kasy i banku na

sumę zł 88058,86, stawiając jednocześnie wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu. Wniosek komisji rewizyjnej walne zebranie przyjęło przez aklamację.

Następnie walne zebranie przystąpiło do wyboru Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geologicznego i komisji rewizyjnej na okres 1953/55. Prof. E. Passendorfer zaproponował następujący skład Komisji Matki:

Prof. dr J. Samsonowicz,
Prof. dr Z. Pazdro,
Prof. dr M. Kamiński,
Prof. dr St. Krajewski.

Komisja matka przedstawiła następujący projekt składu nowego Zarządu Głównego PTG i komisji rewizyjnej:

a) Skład Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geologicznego przez lata 1953/55:

Przewodniczący:

prof. dr Fr. Bieda — Kraków
Zastępcy przewodniczącego:
prof. dr M. Książkiewicz — Kraków
prof. dr E. Passendorfer — Warszawa
doc. dr A. Tokarski — Kraków.

Członkowie Zarządu:

mgr K. Birkenmajer, Kraków
prof. dr A. Gawęł, Kraków
prof. dr M. Kamiński, Kraków
prof. dr W. Goetel, Kraków
prof. dr R. Krajewski, Kraków
doc. dr K. Konior, Kraków
prof. mgr W. Kowalski, Warszawa
mgr F. Mitura, Kraków
prof. dr Z. Pazdro, Gdańsk
doc. St. Sokołowski, Warszawa
prof. dr H. Świdziński, Kraków
prof. dr H. Teisseyre, Wrocław
dr St. Wdowiarz, Kraków.

Z urzędu przewodniczący Oddziałów:

Warszawa — prof. dr K. Smulikowski
Wrocław — prof. dr K. Maślankiewicz.

b) Skład Komisji Rewizyjnej:

dr K. Skoczylas-Ciszewska, przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
dr W. Krach
dr J. Poborski.

Walne Zebranie przyjęło projekt Komisji matki przez aklamację.

Profesor Bieda dziękuje zebranim w imieniu nowoobranego Zarządu Głównego przedstawiając następnie program prac Towarzystwa na do-

tychczasowych założeniach. W związku z większym niż dotychczas udziałem członków Zarządu zamieszkujących w Warszawie niektóre posiedzenia Zarządu Głównego odbywać się będą w Warszawie. Następnie prof. Bieda z ramienia Zarządu Głównego zaapelował do zebranych o jak najsilniejsze włączenie się swoimi pracami do realizacji zadań geologii w planie państwowym. Profesor Bieda prosi, aby walne zebranie przełoło swoje prawa na prezydium i upoważniło je do ustalenia miejsca następnego Zjazdu PTG, co zebrani przyjęli jednogłośnie. Następnie przewodniczący przedstawił tekst listu do Marszałka Sejmu, Prezesa PAN prof. dra Dembowskiego oraz teksty podziękowań za użyczenie sali prof. drowi A. Bolewskiemu, Prezesowi CUG i prof. drowi St. Różyckiemu, dyrektorowi IG. Teksty zebrani przyjęli przez aklamację.

Wnioski uchwalone przez walne zebranie:

1. Profesor dr E. Passendorfer podkreślił ogromną ważność zadań Państw. Służby Geologicznej i jej odpowiedzialność wobec polskiej geologii, wysuwając tym samym konieczność odpowiedniego przygotowania młodych kadr geologów. Młodzież przychodzi na wyższą uczelnię źle przygotowana w szkole średniej i bez odpowiednich kwalifikacji do zawodu geologa. Profesor Passendorfer w dalszym ciągu swego przemówienia kieruje apel do Ministerstwa o otoczenie nauki geologii większą opieką w szkole średniej przez dobór odpowiednich nauczycieli geologii, po czym podkreśla doniosłą rolę ośrodków popularyzujących geologię, jednocześnie wskazując fakty niespełniania przez nie tej roli. Na przykład Muzeum Tatrzańskie jest od pół roku zamknięte z powodu niedokończonego remontu, wskutek cofnięcia subwencji przeznaczonych na ten cel przez Muzeum Ziemi. W podobnej sytuacji jest muzeum w Kielcach.

Mgr J. Mikulski podkreślił fakt, że nauczanie geologii powierza się osobom, które wręcz wzbraniają się przed tym, tłumacząc się brakiem odpowiednich kwalifikacji. Skutek jest taki, że w szkołach średnich często geologii nie uczy się wcale. Mgr Mikulski apeluje do PTG, aby interweniowało w tej sprawie u odpowiednich czynników.

Mgr K. Birkenmajer zgłasza wniosek w imieniu dra Gołąba, dra Michałika, dra Sokołowskiego i własnym, aby następny Zjazd TPG odbył się w Pienińskim Pasie Skałkowym, z uwagi na to, że od poprzedniego Zjazdu na tym terenie upłynęło już 25 lat i że obecnie są tam aktualne problemy geologiczne.

Na tym Walne Zebranie zakończono.